

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

FÁGAPLÁNA

Suomagiella 2-
joatkkaeahppun 5.-10 ceahki
vuodđoskuvlaoahpaheddjiide

30 oahppočuoggá

Nimi	Suomagiella 2- joatkkaoahppun 5.-10 ceahki vuoddoskuvlaoahpaheddjiide Suomen kieli 2- jatko-opinnot peruskouluopettajakoulutuksen vuosiluokkien 5-10 asteelle Finsk 2- videreutdanning for grunnskolelærere 5.-10 trinn Finnish 2- Continuing Education for Primary and Lower Secondary School Teachers Grades 5-10
Opintokoodi ja taso	V5SUO-6002
Mihin opinnot kuuluvat?	Opinnot ovat opettajakoulutuksen vuosiluokkien 5-10 valinnaisena jatko-opintona.
Opintopisteet	30 ECTS
Sisään pääsy-vaatimukset	Suoritettu opettajakoulutus joka antaa kelpoisuuden opettaa vuosiluokkien 5-10 asteella. Lisäksi suoritettu Suomen kieli 1 tai vastaava 30 opintopistettä Suomen kielestä.
Sisältö	<p>Opinnot perustuvat suomi 1-kurssin syventämiseen. Opintoissa syvennytään suomen kieleen ja kirjallisuuteen oppiaineena sekä vuosiluokkien 5–10 oppilaiden kielitiedon, kirjoittamisen, lukemisen ja kirjallisuuden opetuksen sisältöihin, menetelmiin ja taustateorioihin. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijan omien taitojen ja oman kulttuurisen pääoman kasvu.</p> <p>Opetussuunnitelman sisältö on laadittu Suomen saamelaisalueen peruskoulun 5.–10. luokkien opettajaksi opiskelevia ajatellen.</p> <p>Opetussuunnitelma sopii myös sellaisille opiskelijoille, jotka aikovat opettaa suomea toisena tai vieraana kielenä saamenkielisille oppilaille Norjassa tai Ruotsissa. Tätä painotetaan valinnaisissa jatko-opinnossa suomen kieli 2.</p> <p>Opetussuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon luokanopettajien äidinkielen opintovaatimukset ja suomi vieraana kielenä opintovaatimukset Suomessa.</p> <p>Suomen kieli 2 jakaantuu kahteen opintojaksoon, joista kummankin laajuus on 15 opintopistettä. Opintojaksot ovat seuraavat:</p>

	<p>1. Suomen kieli ja kirjoittaminen koulussa 15 op</p> <p>Opinnoissa syvennyttään suomen kieleen oppiaineena sekä vuosiluokkien 5–10 oppilaiden kielitiedon ja kirjoittamisen opetuksen sisältöihin, menetelmiin ja taustateorioihin. Opinnoissa käsitellään seuraavia aihealueita:</p> <ul style="list-style-type: none"> · suomen kielen ominaispiirteet ja murteet - suomen kieli kielikunnassaan - suomen kielen etymlogia - kveeni ja meänkieli · kielen vaihtelu · kielenhuolto · kielitiedon opettamisen menetelmät ja käytännöt erityisesti suomi toisena ja vieraana kielenä opetuksessa · lapsen ja nuoren kirjoitustaidon kehittyminen ja siihen liittyvät ongelmakohtat · kirjoittamisen opettamisen ja oppimisen teorit - mediakirjoittaminen (uusi kirjoittaminen) · kirjoittamisen arviointi · oppiaineen valtakunnalliset opetussuunnitelmat · kaksi- ja monikielisyys, ja suomen kielen opettaminen toisena tai vieraana kielenä <p>2. Suomenkielinen kirjallisuus ja lukeminen koulussa 15 op</p> <p>Opinnoissa syvennyttään suomenkieliseen kirjallisuuteen oppiaineena sekä vuosiluokkien 5–10 oppilaiden lukemisen ja kirjallisuuden opetuksen sisältöihin, menetelmiin ja taustateorioihin. Opinnoissa käsitellään seuraavia aihealueita:</p> <ul style="list-style-type: none"> · lasten- ja nuortenkirjallisuuden lajit · kirjallisuuden opetusmenetelmät ala- ja yläkoulussa sekä suomi toisena ja vieraana kielenä opetuksessa · kirjallisuuden tulkinta · saamelaiskuva suomenkielisessä kirjallisuudessa, vähemmistökielinen kirjallisuus · prosessilukeminen ja lukemisstrategiat · nuoren lukuharrastuksen tukeminen · monilukutaito · oppiaineen valtakunnalliset opetussuunnitelmat
<p>Oppimistavoitteet</p>	<p><i>Tiedot:</i></p> <p>Opintojen jälkeen opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - tietää miten kieli rakentuu järjestelmänä ja toimii käytännössä - tuntee lukemisen ja kirjoittamisen opettamiseen liittyviä teorioita - tietää miten lasten ja nuorten kieli kehittyy - tuntee suomen ja saamen kielen yhteisiä ja erottavia piirteitä ja kykenee ottamaan ne huomioon monikielisiä saamenkielisiä lapsia ja -nuoria opettaessaan - tuntee suomenkielisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden päälinjat - tuntee kirjallisuuden opetusmenetelmiä ja niiden taustateorioita

	<ul style="list-style-type: none"> - tuntee oppiaineen valtakunnalliset opetussuunnitelmat Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa - tuntee suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tutkimusta <p><i>Taidot:</i> Opintojen jälkeen opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaa valita ja käyttää sopivia opetusmenetelmiä lukemisen ja kirjoittamisen opetuksessa - osaa käyttää kieli- ja tekstitaitoja analysoidessaan, antaessaan palautetta ja arvioidessaan oppilaiden suullisia ja kirjallisia töitä - osaa ohjata ja vahvistaa oppilaiden suomen kielen puhe- ja kirjoitusvalmiutta ja antaa palautetta heidän kirjallisista ja suullisista tehtävistään - osaa tukea lapsia ja nuoria heidän lukuharrastuksessaan - osaa analysoida ja arvioida tekstejä eri-ikäisten ja erilaisten kielitaustojen omaavien oppilaiden näkökulmasta - osaa ottaa huomioon Pohjois-Suomen, Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin kielitilanteen opetuksessa - ymmärtää paikallisen kielitilanteen huomioimisen opetuksessa <p><i>Yleinen kelpoisuus:</i> Opintojen jälkeen opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida suomen kielen ja kirjallisuuden opetusta eri luokka-asteilla sekä suomi toisena ja vieraan kielenä opetuksessa - hallitsee suomen kielen suullisen ja kirjallisen käytön ja tuntee murteiden pääpiirteet - osaa opettaa suomen kieltä ja kirjallisuutta monikulttuurisessa luokkaympäristössä ja edistää eri kielten ja kulttuurien ymmärtämistä, painottaen erityisesti saamelaisalueen kielellistä ja kulttuurista tilannetta - osaa vertailla suomen ja saamen kieltä ja sopeuttaa suomen kielen opetuksen saamen kielen opetukseen - osaa mukauttaa kielen ja kirjallisuuden opetusta niin että se vahvistaa oppilaiden identiteettiä ja innostaa heitä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.
<p>Opetuksen organisointi</p>	<p>Opetus koostuu esim. luennoista, harjoituksista ja seminaareista, joissa edellytetään opiskelijan aktiivista osallistumista. Opetus tapahtuu monimuoto-opintoina, jossa digitaalisessa oppimisympäristössä tehdään tehtäviä yksin ja yhdessä, ja johon opettaja laittaa esiin etukäteen ja reaaliaikaisesti luentokokonaisuuksia videoiden ja muiden tieto- ja kommunikointitekniikan mahdollisuuksien mukaan. Opinnoissa hyödynnetään multimodaalisen kirjoittamisen ja digitalisaation mahdollisuuksia.</p>
<p>Kurssin suoritukset</p>	<p>Aktiivinen osallistuminen opetukseen (80 %) ja kurssilla osoitettujen suullisten ja kirjallisten tehtävien suorittaminen.</p>

	Kurssin suoritukset kootaan sähköiseen/digitaaliseen kurssikansioon, jotta opiskelija voi osallistua tenttiin.
Tentti ja arviointi	<p>Kummassakin opintojaksossa on oma tenttinsä. Kumpikin 15 opintopisteen opintojakso muodostaa puolet lopullisesta 30 opintopisteen kokonaisarvosanasta.</p> <p>Kotitenttien, esseiden, referaattien tai opinnäytetöiden kirjoittamisessa edellytetään tieteellisen kirjoittamisen peruseriaatteiden huomioonottamista. Apuna voi käyttää esim. seuraavia teoksia:</p> <p>Kempainen, T., & Lomaa, T. 2002: <i>Ensi askelia tieteen tiellä</i> (2., korjattu painos) Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan selosteita ja katsauksia 5/2002.</p> <p>Helander, Kaisa Rautio 2002: <i>Čálalaš bargguid hábmen</i>. Sámi allaskuvla.</p> <p>Tenttiarvostelu perustuu ECTS-malliin, jossa A on paras arvosana, E alin hyväksytty arvosana ja F on hylätty.</p>
Uusintatentti	Tentin voi uusia Saamelaisen korkeakoulun säännösten mukaisesti. Muuten tenttejä koskevat korkeakoulun yleiset arvostelu- ja tenttisäännökset.
Kirjallisuus	<p>Kieli ja kirjoittaminen</p> <p>Kielitieto:</p> <p>Alho, Irja Kauppinen, Anneli (2009). <i>Käyttökielioppi</i>. SKST 1154. Helsinki: SKS, s. 19–195.</p> <p>Alho, Irja & Korhonen, Riitta (2006). Kielioppia kieliopin vuoksi. Teoksessa Minna Harmanen & Mari Siironen (toim.), <i>Kielioppi koulussa</i>. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja 2006. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, s. 71–92.</p> <p>Alho, Irja & Korhonen, Riitta (2007). Kielioppia kouluun. Deskriptiivisen ja pedagogisen kieliopin rajoja venyttämässä. Teoksessa Satu Grünthal & Elina Harjunen (toim.), <i>Näköaloja äidinkielen ja kirjallisuuteen</i>. Helsinki: SKS, s. 88–106.</p> <p>Aro, Mikko (2008). Lukemis- ja kirjoittamisvaikeudet kouluikäisessä. Teoksessa Sara Routarinne & Tuula Uusi-Hallila (toim.), <i>Nuoret kielikuvassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla</i>. Tietolipas 220. SKS, Helsinki. s. 242–260.</p> <p>Hakulinen, Auli (1997). Kielioppi apuna kielestä puhuttaessa – esimerkkinä äidinkielenopetus. <i>Tieteessä tapahtuu</i> 1/1997. http://www.tieteessatapahtuu.fi/197/hakuline.html</p> <p>Helander, Kaisa Rautio (2008). Meän murthela. Suomen kielen murteet. Materiaalia murteitten opiskeluun ja opettamiseen. Opintomoniste, Sámi allaskuvla.</p> <p>Helander, Kaisa Rautio. Miten sanoja tulee suomeen? Kurkistuksia suomen kielen sanastoon ja sanojen etymologiaan. Artikkelikooste, laatinut Helander, Kaisa Rautio. Sámi allaskuvla</p> <p>Lappalainen, Hanna (2008). Vaihteleva kieli. Teoksessa Tiina Onikki-Rantajääskö & Mari Siironen (toim.), <i>Kieltä kofti</i>. Keuruu: Otava, s. 66–83.</p>

Paunonen, Heikki (1982). Muuttuvat puhe-suomen muodot. Teoksessa Maija Larmola (toim.), *Kouluikäisten kieli*. Tietolipas 88. Helsinki: SKS, s. 131–152.

Routarinne, Sara & Uusi-Hallila, Tuula (2008). *Nuoret kielikuwassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. Tietolipas 220. Helsinki: SKS

Kirjoittaminen:

Harjunen, Elina et al. (2011). Miten peruskoululaiset kirjoittavat? Teoksessa *Näkökulmia ja kysymyksiä. Perusopetuksen 9. luokan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimistulosten seuranta-arvioinnin aineistoa 2010*. Raportit ja selvitykset 2011:2. Helsinki: Opetushallitus, s. 4–51.

http://www.oph.fi/download/132345_Miten_peruskoululaiset_kirjoittavat.pdf

Minna-Riitta Luukka & Pasi Jääskeläinen (toim.) (2004), *Hiiden hirveä hiihtämässä: hirveä(n) ihana kirjoittamisen opetus*. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja XLVIII. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.

Kallionpää, Outi (2014). Mitä on uusi kirjoittaminen? Uusien mediakirjoitustaitojen merkitys. *Media & Viestintä* 37(2014): 4.s. 60–78
<http://mediaviestinta.fi/blogi/mita-on-uusi-kirjoittaminen-uusien-mediakirjoitustaitojen-merkitys/>

Linna, Helena (2004). Kirjoittaminen koulussa. Teoksessa Seita Parkkola et al. (toim.), *Timantinmetsästäjä. Luovan kirjoittamisen opas*. Porvoo: WSOY, s. 95–97.

Linnakylä, Pirjo, Mattinen, Eija & Olkinuora, Asta (1989). *Prosessikirjoittamisen opas*. Keuruu: Otava

Luukka, Minna-Riitta (2003). Tekstitaituriksi koulussa. *Virittäjä* 3/2003,

Tainio, Liisa (2012). Äidinkielen ja kirjallisuuden didaktiikka. Teoksessa Arto Kallioniemi & Arja Virta (toim.), *Ainedidaktiikka tutkimuskohteena ja tiedonalana*. Kasvatusalan tutkimuksia 60. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura ry, s. 121–145.

Takkinen, Outi-Maria & Tolonen, Tuutikki (2004). Taidekasvatus ja kirjoittaminen. Teoksessa Seita Parkkola et al. (toim.), *Timantinmetsästäjä. Luovan kirjoittamisen opas*. Porvoo: WSOY, s. 88–94.

Sara Routarinne & Tuula Uusi-Hallila (toim.), *Nuoret kielikuwassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. Tietolipas 220. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Vuorinen, Ipo (1993). *Tubat tapaa opettaa*. Naantali: Resurssi. Luku 7.8. Kirjoitelmat, s. 142–148.

Kielenhuolto:

Dufva, Hannele (2005). Vuoroin vieraisa käydään. Teoksessa Pirkko Muikku-Werner (toim.), *Kielipoliisin käsikirja*. Helsinki: Tammi, s. 111–134.

Hiidenmaa, Pirjo (2007). Kielenhuolto tekstitaitojen osana. Teoksessa Satu Grünthal & Elina Harjunen (toim.), *Näköaloja äidinkieleen ja kirjallisuuteen*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, s. 123–137.

Hiidenmaa, Pirjo (2006). Kieli ei muutu ja kehity pelkästään virallisia teitä. *Helsingin Sanomat* 24.7.2006. <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=1295>

Kotilainen, Lari (2008). Englanti suomenkielisissä chat-keskusteluissa. Teoksessa Tiina Onikki-Rantajääskö & Mari Siirainen (toim.), *Kieltä kohti*. Keuruu: Otava, s. 128–144.

Luukkonen, Marsa (2006). *Hauskaa kielenhuoltoa*. Helsinki: WSOY.

>Mitä kielenhuolto on? s. 58–60.

>Normeja ja suosituksia joudutaan joskus lieventämään. s. 83–87.

>Arvottavia attribuutteja ja maratonmääritteitä. s. 173–188.

- >Sanajärjestyksen salakareja. s. 189–202.
- >Lauseenvastikkeet ja niiden lieveilmiöt. s. 209–226.

Länsimäki, Maija & Suni, Helena (2004). *Ikkunoita kielen maailmaan*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 130. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.

- >Joko aletaan tekemään? s. 24–25
- >Remonttivapaa koti s. 28–30
- >Vinoviivavaihtoehto s. 32–33
- >Mikä se? s. 45–46

Niinimäki, Anneli (1992). Sanaliittojen tiivistyminen yhdyssanaksi. *Virtittäjä* 2–3/1992, s. 283–286.

Oheismateriaalia:

Aro, Tuija, Siiskonen, Tiina & Ahonen, Timo (toim.) (2007). *Ymmärsinkö oikein? Kielelliset vaikutukset nuoruusiässä*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Edu.fi. Opetushallituksen ylläpitämä verkkopalvelu opetuksen ja oppimisen sekä niiden kehittämisen tueksi. <http://www.edu.fi/>

Heikkilä, Jorma & Kantola, Kaisa (1983). *Luova kirjoittaminen*. Helsinki: WSOY.

Itkonen, Terho & Maamies, Sari (2007). *Kieliopas*. Helsinki: Tammi.

Iso suomen kielioppi. A. Hakulinen, M. Vilkuna, R. Korhonen, V. Koivisto, T. Heinonen & I. Alho. SKST 950. Helsinki: SKS.

Kieli ja sen kieliopit. Opetuksen suuntaviivoja. 1994. Kielioppityöryhmän mietintö. Helsinki: Opetusministeriö.

Linna, Helena (1994). *Prosessikirjoittaminen. Kirjoittamisen suuri seikkailu*. Opetus 2000. Porvoo, Helsinki, Juva: WSOY.

Tainio, Liisa (2012). Äidinkielen ja kirjallisuuden didaktiikka. Teoksessa *Ainedidaktiikka tutkimuskohteena ja tiedonalana*. Toim. Arto Kallioniemi & Arja Virta. Kasvatusalan tutkimuksia 60. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura ry, s. 121–145.

Kirjallisuus ja lukeminen (teoriakirjallisuutta noin 730 s.)

Hankala, Mari (1999). Verkkolukutaidolla tietotulvan hallintaan. Teoksessa Sirkku Kotilainen, Mari Hankala & Ullamaija Kivikuru (toim.), *Mediakasvatus*. Helsinki: Edita, s. 123–132.

Hankala, Mari & Linnakylä, Pirjo 2007: Sanomalehdestä oppia aktiiviseksi ja mediakriittiseksi kansalaiseksi. Teoksessa Heikki Kynäslähti, Reijo Kupiainen & Miika Lehtonen (toim.), *Näkökulmia mediakasvatukseen*. Mediaskasvatusseuran julkaisuja 1/2007. Helsinki: Mediaskasvatusseura ry, s. 89–101. <http://www.mediaskasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

Harjunen, Elina 2006: Mediatekstejä lukemaan ja tutkimaan. Teoksessa Satu Grünthal & Johanna Pentikäinen (toim.) *Kulmakivi. Luokanopettajan äidinkieli ja kirjallisuus*. Helsinki: Otava, s. 130–144.

Huhtala, Liisi et al. (2003). *Pieni suuri maailma. Suomalaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden historia*. Helsinki: Tammi. (Soveltuvien osin.)

Hyvä paha media. Käyttöopas kriittiseen medialukutaitoon. Suomen lasten ja nuorten säätiö. 2009. http://www.nuori.fi/filebank/51-hyva_paha_media.pdf

Inovaara, Minna & Malmio, Anna (2002). *Lukubaastetta koko elämä. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja XLVI*. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, s. 7-53, 75-90, 105-154.

Kupiainen, Reijo, Sintonen, Sara & Suoranta, Juha (2007). Suomalaisen mediaskasvatuksen vuosikymmenet. Teoksessa Heikki Kynäslähti, Reijo Kupiainen & Miika Lehtonen (toim.), *Näkökulmia mediakasvatukseen*. Mediaskasvatusseuran julkaisuja 1/2007. Helsinki: Mediaskasvatusseura ry,

s. 3–25. <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

- Lehtola, Veli-Pekka 2005: Mielikuvien rajasota. Kiistoja koltanmaan ja kolonialismin maastossa. Teoksessa Olli Löytty (toim.), *Rajanylityksiä. Tutkimusreittejä toisenden tuolle puolen*. Helsinki: Gaudeamus, s. 46–63.
- Linnakylä, Pirjo 2000: Lukutaito tiedon ja oppimisen yhteiskunnassa. Teoksessa Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh (toim.), *Kieli, diskurssi, yhteisö*. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa 2. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, s. 107–130.
- Linnakylä, Pirjo, Mattinen, Eija & Olkinuora, Asta (1989). *Prosessikirjoittamisen opas*. Keuruu: Otava. Luku: Kirjallisuudesta kirjoittaminen, s. 126–151.
- Puranen, Ulla (1998). *Luen, koen, ja sanoiksi puen. Kirjallisuuden käsittelyn opas*. Helsinki: Finn Lectura, s. 9–125. (Katso myös liitteitä)
- Rantonen, Eila (2010). Postkolonialismi suomalaisessa kirjallisuudessa. Teoksessa Satu Kiiskinen & Päivi Koivisto (toim.), *Kirjallisuus liikkeessä. Lajeja, käsitteitä, teorioita*. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja 2011. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, s. 169–182.
- Saure, Annamari (2004). Kerrottu maailma eli miksi haluan opettaa murrosikäisille kirjallisuutta. Teoksessa Anne Helttunen & Tuula Uusi-Hallila (toim.), *Matkalla kirjallisuuteen*. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, s. 77–80.
- Suojala, Marja (2006). Kirjojen lukijaksi koulussa. Teoksessa Satu Grünthal & Johanna Pentikäinen (toim.), *Kulmakivi. Luokanopettajan äidinkieli ja kirjallisuus*. Helsinki: Otava, s. 170–189.
- Tuominen, Suvi & Mustonen, Anu (2007). Tunteella ja järjellä nettiin – Internetissä tarvitaan uudenlaisia mediataitoja. Teoksessa Heikki Kynäslahti, Reijo Kupiainen & Miika Lehtonen (toim.), *Näkökulmia mediakasvatukseen*. Mediasvatusseuran julkaisuja 1/2007. Helsinki: Mediasvatusseura ry, s. 137–150.
- <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

Oheismateriaalia:

- Blake, Andrew (2004). *Harry Potterin ilmestys. Lastenkirjallisuus globalisoituvassa maailmassa*. Suomentanut Joel Kurtti. Tampere: Vastapaino.
- Kapari-Jatta, Jaana (2008). *Pollomuhku ja Posityyhtynen*. Helsinki: Tammi.
- Korolainen, Tuula (2001). *Kirjaseikkailu. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden opas*. Helsinki: Tammi, s. 207–372.
- Käsiteltävän kaunokirjallisuuden opiskelijat valitsevat yhdessä aineenopettajan kanssa